

Ogólnopolski projekt edukacyjny „Powstańcy’44 – pamiętamy!”

6. edycja (2025/2026)

Pod honorowym patronatem:

**Ministra Edukacji, Muzeum II Wojny Światowej, Muzeum Powstania Warszawskiego,
Towarzystwa Przyjaciół Warszawy, Kampanii BohaterON
oraz Agnieszki Jankowiak-Maik (Babka od histy).**

Projekt skierowany jest do uczniów szkół podstawowych (klasy 4-8) oraz szkół ponadpodstawowych

Cele ogólne projektu:

- rozwijanie wiedzy historycznej dotyczącej Powstania Warszawskiego,
- budowanie tożsamości narodowej uczniów, rozbudzanie uczuć patriotycznych,
- uświadomienie konieczności dbania o pokój na świecie,
- realizacja podstawy programowej,
- rozwijanie kompetencji kluczowych.

Treści, które należy omówić na lekcjach (minimum 5 do wyboru):

1. Geneza Powstania Warszawskiego
2. Przebieg Powstania Warszawskiego
3. Powstańcze symbole i ich znaczenie
4. Trzy Warszawy – ulice, schrony i podziemie
5. Codzienność w czasie powstania (żywność, zdrowie i higiena)
6. Miłość w czasie powstania
7. Edukacja w czasie okupacji – tajne komplety
8. Powstanki – warszawskie kobiety
9. Życie cywilów podczas powstania
10. Młodociani żołnierze Powstania Warszawskiego
11. Dzieci w czasie powstania

12. Rola Szarych Szeregów
13. Harcerska Poczta Polowa
14. Szpitale polowe i pomoc medyczna
15. Uzbrojenie Powstańców Warszawskich w porównaniu do zasobów okupanta
16. Powstańcza produkcja broni i amunicji
17. Sportowcy w Powstaniu Warszawskim
18. Artystyczny wymiar Powstania Warszawskiego – kultura i sztuka w okresie okupacji
19. Odwaga i heroizm powstańców – analiza życiorysów wybranych postaci
20. Łączność i komunikacja – prasa, radiostacje, łącznicy, kurierzy i poczta harcerska
21. Rola religii i duchowieństwa w Powstaniu Warszawskim
22. Architektura Warszawy przed powstaniem, w trakcie i po jego zakończeniu – analiza zmian urbanistycznych na podstawie zdjęć i relacji
23. Historia jednej ulicy podczas powstania: studium przypadku, jak wydarzenia wojenne wpłynęły na życie i losy mieszkańców konkretnej ulicy
24. Sztuka przetrwania w czasie powstania – techniki powstańców i cywilów
25. Tajemnicze zaginięcia – historia osób, które zaginęły w czasie Powstania i próby ich odnalezienia po wojnie (np. relacja z poszukiwań Krysi – „Ziele na kraterze”),
26. Humor w Powstaniu Warszawskim – dowcipy, plakaty, piosenki, spektakle
27. Powstańcza satyra a współczesny stand-up
28. Gwara warszawska w czasach powstania
29. Krzysztof Kamil Baczyński – poeta walczącej stolicy
30. Życie i śmierć Krystyny Wańkowiczówny („Ziele na kraterze” M. Wańkowicza)
31. Emocje rodzica po stracie dziecka (np. list do Krysi z „Ziela na kraterze” M. Wańkowicza)
32. Powstanie Warszawskie w popkulturze – moda czy nowoczesny sposób przekazywania wiedzy?
33. Znaczenie i rola fotografii, książek oraz filmów dokumentalnych z Powstania Warszawskiego
34. Powstanie Warszawskie a współczesna Warszawa – pomniki, muzea, miejsca pamięci
35. Dlaczego powinniśmy pamiętać o Powstańcach?
36. Lekcje historii dla współczesnych: Jakie wartości są w życiu ważne? Jak nie dopuścić do kolejnej wojny?
37. Wpływ Powstania Warszawskiego na tożsamość narodową Polaków
38. Etyka wojny w kontekście Powstania Warszawskiego – dyskusja na temat etycznych dylematów i decyzji podejmowanych przez powstańców

Lektury dla klas 7-8 szkoły podstawowej i uczniów szkół ponadpodstawowych – minimum jedna do wyboru (w całości lub fragmenty):

1. *Pamiętnik z powstania warszawskiego* – Miron Białoszewski,

2. *Ziele na kraterze* – Wańkowicz (fragmenty dotyczące Powstania Warszawskiego),
3. *Warszawskie dzieci '44. Prawdziwe historie dzieci w powstańczej Warszawie* – Agnieszka Cubała,
4. *Miłość bez jutra. Prawdziwe historie zakochanych z obozów, łagrów, więzień i gett* – Agnieszka Cubała,
5. *Miłość '44. 44 prawdziwe historie powstańczej miłości* – Agnieszka Cubała,
6. *Kobiety '44. Prawdziwe historie kobiet w powstańczej Warszawie* – Agnieszka Cubała,
7. *Artyści '44* – Agnieszka Cubała,
8. *Igrzyska życia i śmierci. Sportowcy w Powstaniu Warszawskim* – Agnieszka Cubała,
9. *Wolność '44. Jaką lekcję przynosi nam dziś Powstanie Warszawskie?* – Agnieszka Cubała,
10. *Zwyczajni '44. Ludność cywilna w powstaniu warszawskim* – Agnieszka Cubała,
11. *Dziewczyny z Powstania* – Anna Herbach-Zychowicz,
12. *Dni walczącej Stolicy* – Władysław Bartoszewski
13. *Powstanie '44* – Norman Davies,
14. *Antygona z Charłupi Małej. Zofia z Surmińskich Dobrzańska* – Maciej Rataj,
15. *Galop '44* - Monika Kowaleczko-Szumowska,
16. *Kurier z Warszawy* – Jan Nowak-Jeziorański,
17. *Błyskawica. Historia Wandy Traczyk-Stawskiej - żołnierza powstania warszawskiego* – Wójcik Michał,
18. *Powstanie Warszawskie. Rozpoznani* – Iza Michalewicz, Maciej Piwowarczuk,
19. *Powstańcy* – Magda Łucyan,
20. *Wojna chłopięca. Pamiętnik z Powstania Warszawskiego* – Bohdan Hryniewicz,
21. 2. K. K. Baczyński – poezja,
22. Tadeusz Gajcy – poezja,
23. Józef Szczepański "Ziutek" – poezja,
24. *Archiwum Historii Mówionej* – Muzeum Powstania Warszawskiego [dostęp:

<https://www.1944.pl/archiwum-historii-mowionej.html>]

lub inne teksty wybrane przez nauczyciela (autorstwa uczestnika powstania lub o tematyce powstańczej).

Lektury dla klas 4-6 szkoły podstawowej:

1. *Fajna ferajna* – Monika Kowaleczko-Szumowska,
2. *Zakłęcie na "W"* – Michał Rusinek,
3. *Asiunia* – Joanna Papuzińska,
4. *Mój tato szczęściarz* – Joanna Papuzińska,
5. *Czy wojna jest dla dziewczyn?* – Paweł Beręsewicz,
6. *Chwaty. Kolorowanki, łamigłówki i inne zadania* – Wydawca: Muzeum Powstania Warszawskiego,
7. *Kotka Brygidy* – Joanna Rudniańska,

8. *Krasnale i olbrzymy* – Joanna Papużyńska,
9. *Odzyskana niepodległość. 10 opowiadań z XX wieku* – Grażyna Bąkiewicz Kazimierz Szymeczko Paweł Wakula,
10. *Powstanie Warszawskie. Pierwsze dni. Interaktywne spotkanie z historią* – Mital Krzysztof

Inne propozycje książkowe oraz baza materiałów dostępnych on-line znajdują się na stronie:

<https://spokopolski.pl/dla-nauczycieli/powstancy44-pamietamy-inspiracje/>

Metody pracy

Każdy nauczyciel biorący udział w projekcie zobowiązany jest do:

- zastosowania TiK,
- zastosowania metody projektu,
- utrwalenia z uczniami wybranej formy wypowiedzi,
- zorganizowania z uczniami zbiórki pieniędzy na rzecz Powstańców oraz wpłacenie ich do skarbonki wspierającej kampanię BohaterON: <https://zrzutka.pl/bohateron/s/powstancy44pamietamy-6> można zorganizować zbiórkę i przelać całą kwotę, podając nazwę szkoły oraz miejscowość albo rozesłać link do uczniów, rodziców i nauczycieli za pośrednictwem dziennika elektronicznego (jednak wtedy koordynator zbiórki nie będzie miał informacji o zebranej kwocie). Sumy przelane przez poszczególne szkoły nie będą publikowane – upubliczniona zostanie ostateczna kwota zebrana w ramach całego projektu.

Formularz zgłoszeniowy:

<https://forms.gle/4UvShSsi1VWYUUbK6>

Zgłoszeń można dokonywać do końca grudnia 2025.

Termin realizacji projektu:

1 września 2025 – 18 stycznia 2026

Termin wysyłania sprawozdań:

do 31 stycznia 2026 (podany będzie formularz on-line).

Informacje o bieżącej edycji:

<https://spokopolski.pl/dla-nauczycieli/startuje-6-edycja-ogolnopolskiego-projektu-edukacyjnego-powstancy44-pamietamy/>

W każdej placówce może brać udział dowolna liczba uczniów i nauczycieli (pod opieką jednego koordynatora, który będzie odpowiedzialny za organizację projektu w szkole, wysłanie zgłoszenia oraz sprawozdania we wskazanym terminie, a także kontakt z organizatorem).

Pod koniec projektu opublikowany zostanie link do wypełnienia sprawozdania z realizacji projektu (w formie formularza Google).

Kontakt e-mail: powstancy44pamietamy@gmail.com.

Nauczyciele oraz placówki otrzymają zaświadczenie za udział w projekcie (wysłane w formacie PDF do samodzielnego uzupełnienia).

Strona projektu na portalu Facebook:

https://www.facebook.com/pg/Powsta%C5%84cy44-pami%C4%99tamy-104097168053194/posts/?ref=page_internal

Na portalu społecznościowym Facebook została założona grupa, która jest miejscem wymiany pomysłów i doświadczeń związanych z projektem.

Patrycja Michalik

Nauczyciel Szkoły Podstawowej nr 2 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego Prymasa Tysiąclecia w Nakle nad Notecią

www.spokopolski.pl

<https://www.facebook.com/polskispoko>

Kontakt: powstancy44pamietamy@gmail.com